

הכדור הוא עגול והשיר הוא הקול

אית אלונו מסכה, מזריכה ארצית להוצאת הספרות

מרחב למידה

"הכדור הוא עגול והשיר הוא הקול"

ברוכים הבאים לאצטדיון השירה.
כאן תוזמנו להכיר שירים העוסקים
בעולם הכדורגל, לתרגל מיומנויות
הקשורות בקריאה ובפרשנות שירה,
ולבחון את הקשר שבין ספרות לחיים!

שוטטו במגרש מרחב הלמידה, במעבר בין
הדפים, או בלחיצה על כל אחד מהשירים.

שריקת הפתיחה

גול ברגל שמאל
רוני סומק

מדרש מגרש
גלעד מאירי

שיר מספר 1
מתוך "סימונים"
שיימוס היני

כדורגל
שי דותן

כדור עונשין
רוני סומק

התחרות של כדורגל
נתן אלטרמן

איך זה נגמר
יובל פז

כדורגל
יוסי שריד

שריקת הסיום

שריקת הפתיחה

קראו את הכתבה, "שירת הפנדל", העוסקת בספר שירת הכדורגל הראשון בישראל, "קורה פנימית".

לדיון/לכתיבה

- כיצד, לדעתכם, ניתן לחבר בין כדורגל לשירה?
- הכתבה מציגה את דעותיהם של גברים בלבד בנוגע לשירת כדורגל. מה ניתן ללמוד מכך על תפיסות של גבריות ונשיות בעולם הכדורגל?
- מה דעתכם על הטענה ש"כדורגל הוא משחק של גברים"?
- האם לדעתכם, יש מקום לשירה במגרשי הכדורגל?

כדור עונשין / רוני סומק

לקריאת השיר

רוני סומק מקריא את שירו

לדיון, חשיבה וכתובה

1. אילו דימויים עולים במהלך קריאת השיר, וכיצד כותרת השיר "כדור עונשין" מכוונת להבנתו?
2. כיצד, לדעתכם, מחבר המשפט "לעולם לא תלכי לבד בית" ר ירושלים" בין עולם הכדורגל לבין רגשות, זהות ושייכות?
3. כיצד, לדעתכם, מעצבים הסמלים המרכזיים בשיר והאזכורים ההיסטוריים והדתיים את האווירה ואת המסר?
4. מהי משמעות האמירה "הזמן הוא כדור עונשין של בועט ונבעט אחד", וכיצד היא מסכמת את רעיונות השיר?
5. בחרו סמל אחד מהשיר וצרו יצירה חזותית המבטאת את משמעותו, או כתבו שיר קצר בהשראת "כדור עונשין" המתייחס לחוויה אישית או לנושא חברתי.

לקריאת
השיר

שי דותן
מקריא
את שירו

לדיון, חשיבה וכתובה

1. כיצד מוצג הכדורגל בשיר, ומהי המשמעות הרחבה שהוא מקבל מעבר למשחק עצמו?

2. מהו הקשר בין הדובר לאביו, וכיצד הוא מתבטא בשיר? הביאו ציטוטים.

3. אילו תחושות עולות מן השיר, והאם הסיום מבטא אופטימיות או פסימיות? נמקו.

איך זה נגמר יובל פז

לדיון, לחשיבה ולכתיבה

1. כיצד מצטיירת דמותו של קלוואני, וכיצד מתארים הילדים האחרים את התנהגותו?
2. מה עשוי להסביר את התנהגותו ואת הצורך שלו לנצח, ומה ניתן ללמוד מכך על התמודדות עם בריונות?
3. כיצד שם השיר תורם להבנת ההתרחשות והמסר, במיוחד לאור הביטוי המוכר משירו של אהוד בנאי "איך זה נגמר בסוף, כולם יודעים"?
4. בחרו אחת מן המשימות הבאות:
  - מכתב לקלוואני - כתבו מכתב שבו אתם מבטאים הבנה לרגשותיו ומציעים דרכים לשינוי התנהגותו.
  - סיום אחר - כתבו סיום חלופי לשיר, שבו הילדים מגיבים אחרת כלפי קלוואני.
  - שיר תגובה - כתבו שיר קצר בעקבות הקריאה, המבטא את תחושותיכם ומחשבותיכם.

לקריאת
השיר

כדורגל / יוסי שריד

לקריאת השיר

לדיון, חשיבה וכתיבה

1. כיצד מוצג הכדורגל בשיר, ומה ניתן ללמוד ממנו על החיים לפי הדובר?
2. מה משמעות האמירה "מכדורגל לומדים המון דברים", ומהם הדברים שהדובר לומד?
3. אילו תחושות עולות מן השיר, והאם הסיום מבטא אופטימיות או פסימיות? נמקו.
4. האם לדעתכם ניתן ללמוד ערכים או תובנות לחיים דרך כדורגל? הסבירו והדגימו.

התחרות של כדורגל / נתן אלתרמן

התחרות של כדורגל / נתן אלתרמן

"חשוב שאנו נכה בגויים" (דוד בן-גוריון)

- פוליטיקה ביציע: עשרה שרים ושרה אחת (גולדה מאיר).
- האירוניה של אלתרמן על ההתגייסות הלאומית למשחק.

לכתבה

על

האירוע

לקריאת

השיר

לדיון, חשיבה וכתובה

- **נימת הדובר** - זהו את עמדת הדובר כלפי הספורט והציגו רמזים מהשיר התומכים בכך.
- **ביקורת חברתית** - הסבירו איזו תופעה חברתית נבחנת בשיר, ובססו בעזרת דוגמאות מהטקסט.
- **אמצעים ספרותיים** - בחרו שני אמצעים, הציגו אותם והסבירו כיצד הם מעצבים את משמעות השיר.
- **הקשר** - תארו את ההקשר ההיסטורי והחברתי האפשרי לכתובת השיר והשפעתו על הפרשנות.
- **רלוונטיות** - הסבירו כיצד נושאי השיר קשורים למציאות של ימינו, והדגימו מתוך השיר.

פעילות יצירתית

- **המחזה** - כתבו והעלו הצגה קצרה המבוססת על השיר.
- **איור** - צרו דימוי חזותי הממחיש רעיון מרכזי או אימאז' מהשיר.
- **קליפ** - הפיקו קליפ וידאו בהשראת השיר.
- **נקודת מבט** - כתבו קטע מנקודת מבט של דמות מהשיר.
- **תגובה** - כתבו תגובה אישית לשיר ולנושאים שהוא מעלה.

פעילות חקר

- **אלתרמן והספורט** - בדקו כיצד מופיע יחסו של נתן אלתרמן לספורט ביצירות נוספות.
- **ספורט ותקשורת** - חקרו את מקומו של הספורט בשיח התקשורתי בעבר ובהווה.

לדיון / לכתיבה

- בחרו בשיר אחד מתוך שלושת השירים והסבירו כיצד השיר משלב בין עולם הכדורגל לבין עולם השירה.
- כתבו שיר קצר משלכם, המשלב בין כדורגל לאחד הנושאים הבאים: אהבה, ילדות, זהות, משפחה.

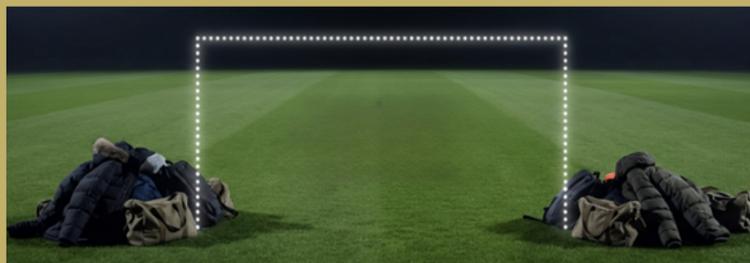
גול ברגל שמאל
רוני סומק

מדרש משחק / גלעד מאירי

שיר מספר 1 מתוך "סימונים"
שיימוס היני

איצטדיון השירה

שריקת הסיום המגרש כראי לחיים

ניצחון והפסד, בדידות ושייכות.
הכדורגל הוא שפה, זיכרון ותרבות.

גלית טולדו משגב, מדריכה ארצית להוראת הספרות

מקורות

- המרחב מבוסס על מרחב "הכדור הוא עגול והשיר הוא הקול" המוצג באתר "ספרות והחיים".
- אנתולוגיית שירי הכדורגל הראשונה והשנייה בישראל.
- אנתולוגיית "קורה פנימית" גלעד מאירי, הוצאת מדיה 41, 2009
- אנתולוגיית "קריאת משחק" גלעד מאירי, מקום לשירה, 2021
- אתר אוצר השירה.
- גלעד מאירי "חלוץ מטרה - נתן אלטרמן, תרבות, 8.6.10 ynet, בקישור
- כל התמונות נוצרו ע"י גלית טולדו משגב בעזרת GOOGLE GEMINI